

Korzystajmy z wyznaczonych szlaków turystycznych PTTK, aby dotrzeć do nieznanych nam i ciekawych miejsc. Turystycznie w pandemię.

Tym razem zapraszam na pieszą wyprawę nad Stugę Zieloną oraz do miejscowości Jarki. Dojeżdżamy pociągiem do przystanku kolejowego Cierpice-Kąkol, przechodzimy przez parking, znajdujący się niedaleko wiaduktu kolejowego, nad torami linii kolejowej Toruń – Bydgoszcz, dochodząc do ul. Dybowskiej. Następnie opuszczamy wyasfaltowaną ulicę, kierując się w prawo na leśną drogę. Idąc nią dochodzimy do skrzyżowania z turystycznym szlakiem pieszym w kolorze niebieskim („**Szlak Mennonitów**”), kierując się za znakami w prawo. Droga jest szeroka i dość piaszczysta, idziemy na zachód w otoczeniu młodych lasów sosnowych. Obecny drzewostan pochodzi z okresu po **wielkim pożarze Puszczy Bydgoskiej**, który miał miejsce 10 sierpnia 1992 roku, podczas którego spłonęło blisko 3.000 ha lasów. Po drodze, z prawej strony mijamy **drewniany krzyż**, pod który dotarł szalejący żywioł. Około 750 metrów od zetknięcia się ze szlakiem przekraczamy **kanal Suchatówka – Struga Zielona**. Projekt odwodnienia Obniżenia Gniewkowskiego był zrealizowany w latach 1969-1970 poprzez wykopanie kanału odwadniającego. Kanał przeprowadzono wówczas przez wydmy gniewkowskie, zapewniając grawitacyjny spływ nadmiaru wód za pośrednictwem Strugi Zielonej do Wisły. Jego zadaniem było odprowadzanie nadmiaru wody z Jeziora Nowego w Suchatówce do Strugi Zielonej. Cała operacja przybrała jednak niezamierzony skutek, ponieważ kanałem spłynęła większość wody z **Jeziora Nowego**. Po przejściu odcinka około 1,3 km, dochodzimy do skrzyżowania, za którym nasza droga piaszczysta otrzymała nawierzchnię asfaltową. W prawo od skrzyżowania odbija droga do leśniczówki Zielona, wraz z turystycznym szlakiem pieszym w kolorze czerwonym. Do tego miejsca jeszcze powrócimy. Idziemy asfaltową drogą, kierując się za znakami czerwonymi i niebieskimi. Po chwili dochodzimy do Jarek, mijając kolejno po prawej stronie zagospodarowane działki, które rozciągają się aż do Strugi Zielonej. Wkrótce po prawej osiągamy śródleśną polanę, również zabudowaną. Dalej mijamy po drodze kilka dróg leśnych, odchodzących z prawej strony do domów mieszkalnych. Dochodzimy do miejsca, gdzie po prawej stronie drogi znajduje się niewielki sosnowy las, porastający dawne wyrobisko żwirowe. W tym miejscu szlak czerwony skręca pod kątem prostym w lewo, idziemy dalej i mijamy odchodzącą drogę polną w prawo. Kilkanaście metrów dalej, skręcamy bez znaków w prawo i dróżką wiodącą skrajem lasu dochodzimy po 300 metrach do Strugi Zielonej. Przed nami znajdują się pozostałości dawnego młyna wodnego i tartaku w Jarkach. **Młyn wodny** w Jarkach istniał już w 2. połowie XVI wieku jako własność starostwa gniewkowskiego. W 1. połowie XVII wieku należał do miasta Gniewkowa. Ostatni budynek młyna był budowlą ceglana 2 kondygnacyjną, a jego właścicielem był Arthur Heilemann, do którego należał również wielki tartak w Cierpicach. Po wojnie młyn funkcjonował do końca 60-tych lat XX wieku,

później popadł w ruinę. Najokazalszą częścią dawnego młyna są pozostałości dawnej turbinowni. Powracamy do drogi asfaltowej, która po 400 metrach doprowadza nas do dawnego centrum Jarek. Na skrzyżowaniu mamy do wyboru; droga w prawo prowadzi do mostku na Strudze Zielonej, droga asfaltowa doprowadzi do budynku dawnej szkoły, zaś droga w lewo jest kontynuacją szlaku niebieskiego do Zajeziera i Gniewkowa. Pierwsze przy niej zabudowanie to dawna karczma w Jarkach, wzmiankowana już w na początku XIX wieku (niem. Jarken Krug). Później w latach 70-tych XX wieku był tu sklep, a później po przebudowie stała się siedzibą Leśnictwa Jarki. Za leśniczówką w lewo skos droga leśna doprowadzi nas do cmentarza ewangelickiego z XIX wieku, uporządkowanego i zadbanego. Powracamy do skrzyżowania z drogą do leśniczówki Zielona, w którą skręcamy w lewo i stopniowo schodzimy w dół. Przechodzimy przez Strugę Zieloną, zatrzymując się przy utworzonym na niej zbiorniku – ujęciu wody do celów p.poż. Usytuowany jest tu mały wodospadzik na strudze. Po przeciwnej stronie drogi urokliwe miejsce, polana z wijącą się wśród łąk Strugą Zieloną, nad którą niegdyś pochylało swoje korony – 12 dębów szypułkowych. Dęby w 1955 roku w całości jako skupienie drzew zostały pomnikiem przyrody. Miały wówczas od 11 – 32 metrów wysokości i mierzyły w obwodzie po 295 – 495 cm. Niestety tylko część z nich doczekała obecnych czasów.

(foto: Henryk Miłoszewski)

Struga Zielona – często nazywana Zielonką jest niezwykle interesującym ciekiem wodnym. W okresie od przybycia w 1230 roku Krzyżaków, stanowiła naturalną zachodnią granicę ich posiadłości. Struga Zielona źródła ma koło miejscowości Tarkowo, leżącej pomiędzy Inowrocławiem i Bydgoszczą. Przepływa przez kompleks leśny Puszczy Bydgoskiej; jej górny odcinek jest poprowadzony sztucznym przekopem, stąd nosi nazwę kanału Strugi Zielonej. Dolny odcinek strugi od leśniczówki Zielona aż do leśniczówki

Dybowo przebiega w ukształtowanej przez nią dolinie, tworząc dodatkową atrakcję, głęboki i malowniczy wąwóz. Pierwotnie Struga Zielona uchodziła do Wisły na wysokości nieistniejącej dziś osady Wymysłowo; obecnie m.in. na skutek jej uregulowania i budowy ujęcia wodnego, uchodzi do Wisły na wysokości Dybowa. Całkowita długość strugi wynosi ca 34 km. Od średniowiecza, aż po koniec XIX wieku wody Strugi Zielonej były wykorzystywane na skalę przemysłową, do napędzania młynów wodnych. Wykorzystano przy tym dolny bieg Strugi Zielonej, od Jarek do ujścia we Wiśle, charakteryzujący się dużym spadkiem wody. Na strudze istniały młyny wodne w: Jarkach, Kąkolu i 2 w Dybowie (Kukiełka i Chrzast). Do przystanku kolejowego w Cierpicach Kąkolu, możemy powrócić wcześniejszą drogą lub alternatywną, korzystając ze szlaku czerwonego, który dalej kierując się na wschód, prowadzi wzdłuż Strugi Zielonej, wychodząc w okolicy wiaduktu. Łączna długość przejścia pieszego wyniesie w zależności od wybranego wariantu powrotnego około 11 – 12 km.

Uwaga!!! W siedzibie Oddziału Miejskiego można zakupić wszystkie foldery turystyczno – krajoznawcze (2 złote za sztukę), opisujące wszystkie szlaki turystyczne piesze i rowerowe, administrowane przez OM PTTK w Toruniu. Na stronie www.pttk.torun.pl znajdują się również ich opisy, razem ze zdjęciami.

Szlak Mennonitów został w 2020 roku w całości odnowiony przez Zespół znakarzy szlaków PTTK. „Zadanie zrealizowano dzięki wsparciu Gminy Miasta Toruń”.

Henryk Miłoszewski